

Rektor som medlem

Rektorlaget – landsomfattende lokallag for rektorer

Kristine Rønning
Leder
kristine.ronning@
Seljord.fhs.no
Tel. 35058042

Hanne Vilja Sagmo
Styremedlem
hanne@Namdals.fhs.no
Tel. 97954686

Reidar Nilsen
Styremedlem
rektor@agder.fhs.no
Tel. 38168203

Rune Hovde
Styremedlem
rektor@more.fhs.no
Tel. 90640051

Landsmøtet for frilynt folkehøgskole 2019 vedtok å opprette Rektorlaget. Dette er et landsomfattende lokallag i Folkehøgskole-forbundet (FHF) for rektorer.

Målsettingen for rektorlaget er å ivareta rektor som arbeidstaker og være en interesse- og ressursgruppe for rektormedlemmer i FHF. Rektorlaget skal tydeliggjøre hvor rektor kan få hjelp og samtidig etablere en arena for skolepolitiske drøftinger i forbundet. Lederspørsmål, idemessige problemstillinger og pedagogiske spørsmål kan være saker for rektorlaget. Rektorlaget kan bistå rektorer når det oppstår konflikt-situasjoner i forhold til arbeidsgiver. Rektorlagets leder, styre og øvrige medlemmer er kontaktpersoner og samtalepart i spørsmål angående rektormedlemmers ansettelses-forhold og lønns- og arbeidssituasjon. I saker som spesielt angår rektormedlemmer, er rektorlaget rådgivende overfor styret i FHF. Laget kan på eget initiativ fremme saker for styret. Leder i rektorlaget blir tillitsvalgt innenfor forbundet etter Hoved avtalen. NKF har lignende ordning for sine medlemmer.

Retningslinjer for Rektorlaget

1. Lokallagsmøte blir holdt i forbindelse med Lederforum (årsmøte) og rektor-møtet hvert år og elles når det er behov for det.
2. Leder og generalsekretær inviteres normalt til møtene i laget og elles til møte i lokallagstyret etter behov.
3. Saker til lokallagsmøte meldes i rimelig tid.
4. Innkalling til lokallagsmøte bør skje skriftlig. Sakliste skal følge innkallinga. Saklista skal blant annet inneholde:
 - godkjenning av dagsorden
 - godkjenning av protokoll fra siste møte
 - innkomne skriv, bla. fra Folkehøgskoleforbundet sentralt
5. Viktige saker for lokallaget kan være:
 - rektor som arbeidstaker
 - skolepolitiske saker
 - lederspørsmål
 - idémessige spørsmål
 - pedagogiske spørsmål
 - rekruttering av medlemmer
6. Det skal føres referat/protokoll fra møtene.
7. Årsmøte holdes i forbindelse med Lederforum. Saker som skal behandles på årsmøtet:
 - årsmelding
 - regnskap
 - valg av styre med minst leder og kasserer/nestleder . Det bør velges en varatillitsvalgt.
 - valg av revisor
 - tilmeldte saker
8. Funksjonstid for styret er normalt to år.
9. Lokallagsleder er tillitsvalgt etter Hovedavtalen i Virke og KS.
10. Som medlem av styret i Rektorlaget er en tillitsvalgt i Folkehøgskole-forbundet. Skolen kan kreve refundering av evt. bruk av vikar for møtetid i styret. Folkehøgskoleforbundet dekker nødvendige ekstrautgifter til reise- og opphold i forbindelse med møte i styret.

Hvorfor bør alle rektorer være medlemmer?

Folkehøgskolen bæres oppe av de menneskene som jobber der; du og jeg og våre kolleger rundt om på alle skolene. Folkehøgskolen holdes også oppe av ideen og tradisjonen, og formelt av lov og forskrift. Selv om vi gjør en stor og viktig innsats hvert eneste år, er vi ikke flere skoler og ansatte enn at vi alle er helt avhengige av å stå sammen i et idé-, utviklings- og interessefellesskap. For dette arbeidet gjør seg ikke av seg selv. Dette forstod forgjengerne våre. Allerede i 1905 gikk folkehøgskolestyrere og -lærere sammen og etablerte Høgskulelærarlaget, senere Norsk Folkehøgskolelag. I 2013 endret vi navn til Folkehøgskoleforbundet.

Folkehøgskoleforbundet er idé-, interesse-, utviklings- og fagorganisasjon for frilynt folkehøgskole. Folkehøgskoleforbundet arbeider for ideene til den frilynte folkehøgskolen og skal arbeide for folkehøgskolens plass i det norske samfunnet. Samtidig arbeider Folkehøgskolerådet kontinuerlig overfor myndighetene for så gode rammevilkår som mulig. FHF arbeider også med felles pedagogisk utviklings-arbeid og opplysnings-virksomhet. Gjennom året arrangerer vi en rekke kurs og seminarer, noen faste som Lederforum, rektormøtet og kurs for nye i folkehøgskolen. Mange kurs er samlet i den årlige «Folkehøgskoleuka». Noen arrangementer gjøres i samarbeid med Informasjonskontoret for folkehøgskolen, som skolen din er medlem av eller Folkehøgskolerådet, som er vårt felles organ overfor myndighetene.

Rektor er også ansatt, - med styret som arbeidsgiver. Folkehøgskoleforbundet kan bistå deg i dine interesser når det gjelder lønns- og arbeidsforhold, spesielt overfor styret.

Det personlige møtet, basert på frihet, fellesskap og helhet, utgjør kjerneverdiene i norsk folkehøgskole. Disse verdiene springer ut av et grunnleggende humanistisk syn hvor alle mennesker er unike og likeverdige. Folkehøgskolens fremste dannelsingsoppgave er på dette verdigrunnlaget å invitere til dannelsesprosessen for elevene gjennom livsopplysning, folkelig opplysning og demokratisk dannelse. Dette bidrar til engasjerte og samfunnsaktive mennesker med tro på forandringens mulighet.

Landsmøtet i 2017 vedtok at Folkehøgskoleforbundet skal arbeide for at folkehøgskolen skal være et fritt og uavhengig pedagogisk tilbud på bred humanistisk etisk grunn og som tar ansvar for en bærekraftig framtid. Uavhengig av livssyn, etnisitet, legning, kjønn, alder, politiske holdninger, sosioøkonomisk bakgrunn og funksjons-evne, møtes mennesker i folkehøgskolen i åpenhet og respekt på en fordomsfri og undersøkende læringsarena, preget av stor grad av frihet, uten fastlagt pensum, karakterer og eksamen, og hvor internatet utgjør en viktig og integrert del av skolens helhetlige læringsrom som ramme for dannelsesprosessen. (Se vårt Idé- og prinsippprogram på: www.frilyntfolkehogskole.no/fhf/)

Forholdet mellom rektor og styret

Styrearbeid for rektor

Som rektor er du styrets sekretær. Du forbereder saker til styret og effektuerer vedtak gjort i styret. Det er helt avgjørende at du som rektor har et tett og løpende samarbeid med styreleder. Noen momenter for rektors styrearbeid kan være:

- Ha en møteplan, hvor ofte skal det være møte, faste saker og tidspunkt
- Korrekte og gode rutiner for innkalling til møter
- Ha god/tilstrekkelig tid til saksforberedelser
- Sørg for at styret er godt orientert/trygge på at skolen har gode rutiner
- Informasjon om skolens selvevalueringsarbeid og -rapport
- Rektors lønn fast inne på møteplanen en gang i året
- Hyppigere møter i krevende økonomiske tider
- Gode/tjenlige protokoller og sikker arkivering av disse
- Informasjonsrutiner rundt styrearbeid
- Drøfte i hvilken grad skal styreleder/styret være involvert i den daglige driften
- Utarbeide styreinstruks etter behov

Styreinstruks for skolestyret

Skolestyret er lovfestet øverste organ for en folkehøgskole og henter sitt mandat fra vedtekter til skolen samt lov og forskrift. En rundspørring i 2016 viser at svært få skoler har en utfyllende styreinstruks. Det kan være en god idé å utarbeide en slik, som blant annet kan inneholde møtehjul, evt. honorarer/møtekompensasjon for styreleder og styremedlemmer, evt. styreansvarsforsikring, rutiner og arbeidsoppgaver, arbeidsdeling, kompetanser en framover ønsker i styret, etc.

Styrekurs

Folkehøgskole er en idébasert virksomhet. Å sitte i et skolestyre for en folkehøgskole er ikke helt det samme som å sitte i styret for en helkommersiell bedrift. Styret skal forvalte et skole- og verdisyn, økonomi, personal, bygningsmasse og samtidig forholde seg til lov om folkehøgskoler og andre lover og forskrifter. Kravene til det å sitte i et styre er også generelt skjerpet de seneste årene.

Folkehøgskoleforbundet arrangerer regelmessig et to-dagers kurs for skolestyremedlemmer, styreledere og deg som rektor. I kurset tar vi for oss skolestyrets og de enkelte styremedlemmenes ansvar og plikter, hva som gjelder folkehøgskolen i form av lover og forskrifter, inkludert tilskuddsmodell/økonomi. Folkehøgskolens idé- og historie og de organisasjonene som arbeider i, med og for folkehøgskolen i det norske samfunnet blir også tematisert. Kurset gir styremedlemmene et bedre fundament og trygghet på å utøve den viktige og ansvarsfulle rollen i skolens øverste organ. Kurset arrangeres i samarbeid med VIRKE og vil bli annonsert via rundskriv fra Folkehøgskole-forbundet til skolene/ректор. Du kan også invitere generalsekretær og eller styreleder til å ha kortere innlegg/ minikurs for skolestyret på din skole etter nærmere avtale

Lønnsfastsettelse for rektor

Rektorlønn og lønnsforhandlinger/-ordninger med styret.

Rektors lønn fastsettes av styret. Rektorer i KS-området har forhandlingsrett (J.fr. Hovedtariffavtalen i KS, 3.4.2) Når du ansettes som rektor er det viktig at avtalen inneholder noe om hvilken lønnsutvikling som skal gjelde for deg som rektor. Rektors lønn skal minimum én gang i året behandles i styret. (J.fr. 3.2.6 i Landsoverenskomst for utdanning i VIRKE og 3.4.2 i Hovedtariffavtalen i KS) Noen styrer/rektorer har koblet lønnsutvikling til f.eks. lønnsutviklingen blant pedagogene, evt. til gjennomsnitt av rektorlønn i folkehøgskolen, evt. for liten, middels eller stor folkehøgskole (j.fr. lønnsundersøkelser i folkehøgskolen - se tabell nedenfor) eller også til pensjonsopptjening. Rektor får ikke sentrale lønnstillegg og inngår ikke i lønnspotten ved eventuelle lokale lønnsforhandlinger. Dette bør også tas hensyn til, når styret vurderer rektors lønn.

Som rektor kan du lett komme i en beklemmt situasjon, dersom du må minne styreleder om at din lønn skal vurderes minimum én gang hvert år. Det kan lønne seg å innlemme dette i styrets årssyklus, hvor denne saken er ført opp til en fast tid/møte hvert år. Under behandling av saken vil du normalt forlate styremøtet. Det er derfor viktig at saken er godt forberedt av deg og styreleder, slik at denne kan legge frem saken på en riktig måte for deg.

For å ha en referanseramme gjør vi hvert år en undersøkelse av rektors lønn. Denne kan være en hjelp for noen å kjenne til. Siste undersøkelse viser følgende:

Lønn for rektor i folkehøgskolen pr. 01.01.2025. (FHSR rundskriv 3/25)

Gjennomsnittlig rektorlønn	Kr. 951 124,-
Gjennomsnittlig lønn liten skole (opptil 94 elever)	Kr. 913 982,-
Gjennomsnittlig lønn mellomstor skole (95 til og med 118 elever)	Kr. 936 498,-
Gjennomsnittlig lønn stor skole (119 elever eller mer)	Kr. 1 006 007,-
Høyeste lønn	Kr. 1 101 065,-
Laveste lønn	Kr. 724 000,-
Medianlønn	Kr. 943 250,-

Rektor som arbeidstaker—konflikt med styret

Som rektor er du ansatt av styret for skolen og helt avhengig av styrets tillit til deg som daglig leder. Jobben som rektor er en utsatt posisjon.

Rektor som arbeidstaker har også vern i lov og avtaleverk og det stilles krav til at styret som arbeidsgiver følger disse lover og avtaler. I noen tilfeller, som for eksempel i saker hvor styret finner rektors handlemåte ukorrekt eller uforsvarlig, vil det kunne oppstå konflikt mellom styret og deg som rektor. I slike situasjoner blir du som rektor å betrakte som arbeidstaker. Skulle du som rektor komme i en slik situasjon og ikke på egenhånd klarer å løse konflikten, kan du søke råd, veiledning og bistand i Folkehøgskoleforbundet.

Styret som arbeidsgiver kan benytte evt. VIRKE/KS. Folkehøgskoleforbundets generalsekretær med ev. bistand fra advokat, vil være aktuelle som ressurspersoner ved behov for bistand.

Kontakt med rektorutvalget vil også kunne være til hjelp og avklaring i vanskelige situasjoner som til tider kan oppleves ensomme.

God forebygging er å ha en tett dialog med styreleder og resten av styret, grundige saksforberedelser, samt sørge for å følge opp de vedtak styret fatter.

Hvor får rektor hjelp dersom i konflikt med en arbeidstaker?

Å være rektor, og kanskje spesielt i konfliktsituasjoner, kan oppleves som ensomt. Som rektor bør du i alle saker ha et løpende tett samarbeid med din styreleder. Denne tillitsrelasjonen kan være god å lene seg på når det brygger opp til konflikt. Din folkehøgskole er enten medlem av arbeidsgiverforeningen Virke (dersom privat folkehøgskole) eller i KS (fylkes- og kommunalt eide folke-høgskoler). Når du håndterer en konflikt med arbeidstaker opptrer du vanligvis som arbeidsgiver. Som arbeidsgiver er det naturlig å henvende seg til skolens arbeidsgiverorganisasjon for råd og veiledning, dersom du trenger det.

Folkehøgskoleforbundet har solid kunnskap om folkehøgskole. Som medlem i Folkehøgskoleforbundet er det avgjørende viktig at du i vanskelige saker, kontakter generalsekretæren for gode råd på et tidlig stadium. Det er avgjørende at konfliktsaker håndteres på riktig måte fra start. Grundig dokumentasjon av de riktige tingene i riktig rekkefølge med de riktige involverte gjør saksbehandlingen etterrettelig og legger grunnlag for å finne gode løsninger. Det er vår erfaring at dette kan bidra til å unngå omkamper, konflikteskalering og mer kostbare løsninger enn det som i utgangspunktet er nødvendig.

Har du eller styret behov for bistand i personalsaker, der Folkehøgskoleforbundet kan bli motpart, bør du som rektor og arbeidsgivers representant, kontakte din arbeidsgiverorganisasjon. På nettsidene til Virke, KS og Folkehøgskoleforbundet finner du mye nyttig informasjon om riktig konflikthåndtering, f.eks. maler og prosessoversikter.

Rektor som del av konflikten

Hvis du som rektor selv er involvert i en konflikt med en ansatt som også er medlem i Folkehøgskoleforbundet, er det normalt styret som arbeidsgiver for begge parter, som har ansvaret for å bistå til å løse konflikten. Da vil arbeidstaker normalt få bistand fra lokalt eller sentralt tillitsvalgt og rektor fra forbundets advokat.

Rektorlaget

Rektorlaget består av fire valgte medlemmer med mye erfaring, valgt blant medlemsrektorene. Det er et godt tips å kontakte rektorutvalgets leder eller et av de øvrige medlemmene for å drøfte vanskelige saker. Kontaktopplysninger finne du øverst i denne folderen.

Nettverk, kurs og videreutdanning for rektor

Som rektor i folkehøgskolen vil du inngå i eller inviteres inn i ulike arenaer, kurs og nettverk sammen med dine rektorkolleger.

Ny som rektor

Folkehøgskoleforbundet inviterer hvert år til kurs for nye rektorer og assisterende rektorer i frilynt folkehøgskole. Kurset legges alltid i andre uke av august og inngår som en del av «Folkehøgskoleuka».

Lederforum

Hver november inviterer Folkehøgskoleforbundet i samarbeid med Informasjonskontoret for folkehøgskolen (IF), til lederforum. Lederforum skal både tilføre ny kunnskap og inspirere i lederjobben. På lederforum vil også ulike aktuelle tema tas opp til drøfting mellom rektorene. I tilknytning til lederforum avholdes årsmøte i IF, som skolen er medlem av.

Rektormøtet

Som en del av Folkehøgskolerådet inviteres du og alle rektorer i norsk folkehøgskole til rektormøte i vårsemesteret. Programmet er sammensatt av aktuelle politiske tema. Både lederforum og rektormøtet er viktige møteplasser, også for den uformelle kontakten mellom rektorene. Ofte inviteres det til et én-dags administrasjonskurs i forkant av rektormøtet.

Rektornettverk

Flere steder har rektorene i et område gått sammen i et rektornettverk. Virke tilbyr også rektornettverk. Rektorer på fylkeseide folkehøgskoler vil inngå i fylkets rektorkollegium med rektorer ved de evt. andre fylkeseide folkehøgskolene i fylket og rektorene for de videregående skolene.

Økonomikonferanse og andre kurs

Økonomikonferanse arrangeres årlig. Rektorer, ass. rektorer og økonomiledere er spesielt invitert og konferansen er har spesiell oppmerksomhet på skolenes økonomi. I tillegg arrangerer alle organisasjonene på folkehøgskoleområdet aktuelle kurs gjennom året, både spesifikt for rektorer/ledere eller for ulike grupper av ansatte, eller mer generelt.

Skoleutvikling

Folkehøgskoleforbundet og IF har satt ned et skole-utviklingsutvalg som referansegruppe til det felles skoleutviklingsarbeidet. Dette arbeidet ledes av rådgiver for pedagogisk utvikling. Skoleutviklingsutvalget lager en årlig søknad til FHSR som fordeler penger mellom frilynt og kristen folkehøgskole. Skolene inviteres hvert år til å delta i mange ulike kurs og utviklingsprogram.

Landsmøtet og distriktsvise drøftingsdager

Alle frilynte folkehøgskoler tilhører et distrikt. På omgang arrangerer skolene i distriktet drøftingsdager for de ansatte på skolene i distriktet. Annen hvert år avholdes landsmøte i Folkehøgskoleforbundet.

Informasjonskonferansen

Informasjonskontoret for folkehøgskolen, i samarbeid med Informasjonskontoret for kristen folkehøgskole, inviterer til en årlig informasjonskonferanse. Målet er å tilføre ny kunnskap om trender i ungdommenes medievaner og drøfte skolenes markedsførings- og informasjonsarbeid.

Rektorskolen i folkehøgskolen

I samarbeid med Høgskolen i Sørøst-Norge og Noregs Kristelige Folkehøgskolelag, har Folkehøgskoleforbundet fått i gang et 30 studiepoengs videreutdanningstilbud på mastergradsnivå i ledelse av folkehøgskole.

Samarbeidsavtale med Utdanningsforbundet

Alle medlemmer i Folkehøgskoleforbundet har også alle medlemsfordelene i Utdanningsforbundet. Alle som har pedagogisk utdanning, vil være medlem i både Folkehøgskoleforbundet og Utdanningsforbundet.

Besøksadresse: Brugata 19, 0186 Oslo
Postadresse: Folkehøgskolene, Postboks 9140
Grønland 0133 Oslo
Tlf 22 47 43 00 E-post: fhf@folkehogskole.no
Web: www.frilyntfolkehogskole.no